

Kastamonu Üniversitesi

**I. ULUSLARARASI ŞEYH ŞA'BÂN-I VELÎ
SEMPOZYUMU**

**-ŞEYH ŞA'BÂN-I VELÎ'Yİ ANMA VE ANLAMA-
-Birinci Cilt-**

**4-6 Mayıs 2012
Kastamonu**

KASTAMONU'NUN TURİZM ÇEVRESİNDE HZ. PİR ŞEYH ŞABAN-I VELÎ VE ANMA HAFTALARI

Yrd. Doç. Dr. Muharrem AVCI

Kastamonu Üniversitesi, Türkiye

GİRİŞ

Öncelikle, bu sempozyumu gerçekleştiren, fikriyattan fiiliyata emeği geçen herkese şükranlarımızı sunarak sözlerimize başlamak istiyoruz.

1993 yılında 2. Anma Haftasında ki toplantıda bir temennide bulunmuştuk. “Konferanstan panele, oradan milli kongrelere ve milletlerarası sempozyumlara ulaşacağını ümit ettiğimiz Şeyh Şaban-ı Velî ve Kastamonu Evliyalari Anma toplantılarının” (Avcı,1993) bugün itibariyle, Sempozyuma ulaştığını görmek bizi ziyadesiyle memnun etmiştir.

Sempozyumun Kastamonu’muza, ülkemize ve insanlık âlemine hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Bizim çalışmamızda; öncelikle, Anadolu’nun kültürel kimliğinin oluşumunda, Şeyh Şaban-ı Velî Hazretleri ve diğer gönül insanların yeri ve önemi üzerinde durulmuştur.

İkinci aşamada da, kendi yöresel yapı ve özelliklerimizin turizme yatkınlığını tespit edebilmek için turizmin çevresel alanından yola çıkılarak Kastamonu’nun turizm çevresi belirlenmeye çalışılmıştır.

Kastamonu’nun turizm çevresi içerisinde Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Velî’nin yeri ve önemiyle ilgili kimi tespitler yapılmış; ardından, adına düzenlenen “Anma Haftası” na değinilmiş; bu haftanın doğuş öyküsü aktarılmaya çalışılmıştır.

1992’den beri gerçekleştirilen “ Şeyh Şaban-ı Velî ve Kastamonu Evliyalari Anma Haftaları” bildirimizin asıl konusunu oluşturmuştur.

Bu yıl yani 2012 yılı Mayıs ayında 21.si gerçekleştirilecek olan bu etkinliğin, Dünyada ve Türkiye de ki benzerlerinin neler olduğu, yirmi yıldır ne gibi etkinliklerin gerçekleştirildiği hususu, çalışmamızın alt başlıklarıdır.

Ayrıca, Şeyh Şaban-ı Velî Kültür Vakfının kuruluşundan bu yana külliyezi ziyaret eden, anı defterine duygularını yansıtan; devlet adamlarının, iş adamlarının ve akademisyenlerin tespitine de, türbeye verilen önemi göstermek açısından ulaşılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada yöntem olarak; arşiv incelemesi ve betimleme tarzlarının içerisinde yer aldığı nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın amacı; yörenin turizm kimliğinin gelişmesinde Şeyh Şaban-ı Velî ve Kastamonu Evliyalari Anma Haftasının önemi üzerinde durularak kültürel kimliğe etki edecek bazı önerilerde bulunmaktır.

1-) ANADOLU’NUN KÜLTÜREL KİMLİĞİNİN OLUŞMASI

Bin yıldır, mübarek Anadolu topraklarından, giderek maddeleşen, kin ve nefret fırtınalarının estiği dünyaya, sevgi, hoşgörü ve muhabbet dalgaları yaymaya gayret eden Allah dostları, gönül insanları ve mana mimarlarımız var.

Bunlar; Hz. Mevlana, Yunus Emre, Ahi Evran, Hacı Bektaş-ı Veli, Şeyh Sadrettin Konevi, Sarı Saltuk, Geyikli Baba, Hacı Bayram-ı Veli, Somuncu Baba ve daha niceleridir.

Bu gönül adamları, aynı zamanda Anadolu’nun manevi muhafızlarıdır.

Onlar; Hoca Ahmet Yesevi ve diğer gönül sultanlarından aldıkları feyizle; Balkanları, Kafkasları, Ortadoğu’yu ve Anadolu’yu aydınlatmışlar, sosyal hayatı düzenlemişler, gelecek kuşaklara insanca yaşama bilincinin nasıl olması gerektiğini eserleriyle, yaşantılarıyla aktarmışlardır.

Onlar; beşer fedaisi, örnek terbiyeciler olmuş; yığınları, şevk ve iman potasında birleştirip bütünleştirdikten sonra, bu şevk ve imanı, beşeriyetin müşterek enerji kaynağı haline getirmişlerdir.

Onlar; topsuz, tüfeksiz giriştikleri aşk ve irfan savaşıyla hali ve geleceği fethetmişlerdir. (Ayverdi,1976)

Onların ortak değerleri; sevgi, adalet, hakkaniyet, hoşgörü, huzur, birlik ve dirlik olmuştur.

O büyük zatların eserlerinden birkaç küçük mısraı sizlerle paylaşmayı deneyelim:

Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri şöyle seslenir:

“Hiç kimseye hor bakma,
İcitleme gönül yıkma,
Sen nefsin yan çıkma,
Mevla’m görelim neyler,
Neylerse güzel eyler.” (Önder,1998)

Hacı Bayram-ı Veli sosyal hayatı şu ifadelerle düzenliyor:

“Adalet güzeldir. Ama emirlerde olursa daha güzeldir.
Cömertlik güzeldir. Ama zenginde olsa daha güzeldir.
Sakınmak güzeldir. Ama fukarada olursa daha güzeldir.

Tövbe güzeldir. Ama gençlerde olursa daha güzeldir.” (Evliyalar Ansiklopedisi,1992)

Ahi Evran, esnaf ve tüccara açık ve kapalı halleri öğütüyor;

“Elini açık tut, sofranı açık tut, kapını açık tut,

Dilini bağlı tut, gözünü bağlı tut, belini bağlı tut,” (Evliyalar Ansiklopedisi,1992)

İşte bu sosyal terbiyecilerden biri de Anadolu’nun dört velisinden biri olan Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Veli’dir.

16.yüz yılda Kastamonu'da yaşamış olan bu büyük velî, Halvetiliğin Cemaliyye şubesinin en önemli kollarından biri olan Şabaniyye kolunun da kurucusu olmuştur. (Yazar,1985)

Felsefesi ve yaşantısıyla insanlığa hizmeti şiar edinmiş olan Şeyh Şaban-ı Velî Hazretlerinin iki cümlesi dikkate şayandır.

“ Biz dünyaya üryan geldik üryan gideriz.

Biz hayvanları değil insanları gütmeye memur edildik.” (Abdulkadiroğlu,1991)

Değerlerimizi tanıyıp koruyarak insanlık âlemine açmanın en belirgin yolu, turizmdir. Kastamonu'nun turizm çevresini tespit etmek için ise, öncelikle kavramın açıklanmasına ihtiyaç vardır.

O halde nedir turizm çevresi? Kastamonu'nun turizm çevresinde neler bulunmaktadır? Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Velî, bu çevrenin neresindedir?

Tüm bu soruların cevaplarını bulmak gerekmektedir.

2-) TURİZM ÇEVRESİ

Yüzeysel bir bakış açısıyla, çevrenin turizm için; bir yandan, turizmi ortaya çıkartan kaynak, öte yandan da, bir vitrin özelliğine sahip olduğunu söyleyebiliriz.

“Bir yörenin turizm bakımından gelişmesinde; doğal çekiciliklerin, tarihi ve kültürel zenginliklerin ve sosyal etkinliklerin, gelişim ölçütü olarak kabul edildiğini görüyoruz.” (Kahraman ve Türkay, 2006) Bu durum ise; doğal, kültürel ve sosyal çevre kavramlarını çağrıştırmaktadır.

Doğal çevrenin kapsamına, yeryüzünün doğal yapısı yeryüzü şekilleri(dağlar, yaylalar... vb.),su kaynakları(göl, deniz, baraj, akarsu... vb.),iklim, botanik ve zoolojik yapılar girmektedir.(İlkin ve Dinçer, 1991)

Kültürel çevre, ortak yüzyılların ortak yaşamışlığının ürünleri olup kuşaktan kuşağa aktararak günümüze kadar ulaşan; arkeolojik sit ve harabeler, tarihî olaylar, yerel mimari, folklor, festivaller, mutfak zenginliği ve el sanatlarını içermektedir.

Sosyal çevre de ise; idari yapı, nüfus, iş gücü, eğitim ve ulaşım yer almaktadır.

Tüm bu çevre çeşitlerinin; tanınması, korunması, geliştirilmesi ve tanıtılması, bir yörenin sosyo-ekonomik kalkınmasında turizmi, sürükleyici sektör haline getirir; gelişen turistik yapı da, o yörenin çevre vitrini olarak, dışa yansır.

Dünyadan ülkemize oradan da yöremize doğru yönelen bir bakışla, turizm çevre vitrinlerine göz atacak olursak; Pramiitlerin Mısır'ı, Gondolların Venedik- İtalya'yı, Şogun geleneğinin Japonya'yı, Boğa güreşlerinin İspanya'yı, Hz. Mevlana'nın Konya'yı, kaysının Malatya'yı ve sarımsağın Taşköprü'yü ilk anda çağrıştırdığını tespit ederiz. Mesela; Gondol, başka yerde kullanılamaz mı? Elbette kullanılabilir. Ama nerede kullanılırsa kullanılsın, yapısı ve şekli itibariyle her zaman Venedik akla gelecektir. Dolayısıyla Gondol, İtalya'nın çevre vitrininde bir turizm ürünü olmuştur.

Şimdi; turizmin çevresel alanını, Kastamonu örneği üzerinde tartışmayı deneyelim:

3-) KASTAMONU İLİNİN TURİZM ÇEVRESEL ALANI

Kastamonu İli'nin turizm çevresini; doğal çevre, kültürel çevre ve sosyal çevre yaklaşımıyla incelemeye çalıştığımızda, ilimizin turizm arz verilerine de ulaşmış olacağız:

Doğal çevre açısından Kastamonu İline bakıldığında, söylenebilecek ilk söz; “Doğanın kucağında özenle saklanmış bir yöre” oluşudur.

Yeryüzü şekillerinin zenginliği, Kastamonu'ya turizmde rekabet üstünlüğü sağlamaktadır. Ilgaz ve Küre dağları milli parkları; Araç, Çatalzeytin, Tosya ve Devrekâni yaylaları; Pınarbaşı, Azdavay ve Küre kanyonları, Ilgarini ve Buzulluk gibi ilginç mağaraları bu yeryüzü çekiciliklerinden bazılarıdır.(Türker, N ve Çetinkaya, A,2009)

Su kaynakları açısından Kastamonu doğası, iki önemli akarsu havzasının arasında yer almaktadır. Bunlar; Gökırmak ve Devrez havzalarıdır. Bu su kaynakları ve bunlara dökülen akarsular üzerinde kurulmuş gölet ve barajlar ile doğal göller, yöreyi su kaynakları bakımından da cazibeli kılmaktadır. Akarsulara ek olarak, Cide'den Çatalzeytin'e kadar uzanan Karadeniz sahil şeridi, gerek yaz turizmi, gerekse peyzaj çekicilikleri açısından önemli bir turizm kaynağıdır.(TR 82 Düzey 2 Bölge Planı,2011)

Botanik ve zoolojik yapıya gelince; Ilgaz ve Küre dağları milli park alanları içersinde, zengin biyolojik çeşitliliğin mevcut olduğu bilinmektedir.

Kastamonu'nun kültürel çevresinde; insanın, insana ve maddeye tavır alışını, güçlü sosyal akrabalık bağını ve ağır bedeller ödemiş yaşamışlığını görüyoruz.

“Antik çağdaki adı Paflagonya olan bu bölgede, sekiz medeniyetin ayak izlerine rastlanmaktadır. Ancak, bu bölge, Türklük ve Müslümanlık tarihi açısından çok özel bir yere ve öneme sahiptir.” (Avcı,1990)

“Bin yıllık bir kültür destanı mı dinlemek istiyorsunuz?

Selçukluyu, Çobanoğullarını, Candaroğullarını, Osmanlıyı, Milli Mücadeleyi, Atatürk'ün şapka ve kıyafet inkılâbını mı merak ediyorsunuz?

Tüm bu sorularınıza ve meraklarınıza; ahşap işlemeciliğinin dünyadaki en güzide örneklerinden Kasaba köyü Mahmut Bey Camii, Hisarardı mevkiinde Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Veli Külliyesi, Merhum şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un istiklâl vaazı verdiği Nasrullah Camii, Cumhuriyet Meydanında Şehit Şerife Bacı Anıtı, asırları devirmiş konaklar ve daha nice efsaneleşmiş öyküler, ayrıntılı cevaplar sunacaktır.

Turizm sosyal çevresine gelince; ilk yapmamız gereken iş, genel sosyal çevre içinde bir sınır çizmek olmalıdır. Zira; sosyal çevreye genel yaklaşım, bizi öz konumuzdan uzaklaştıracak, ilimizin; üst üste yığılmış, yıllardır çözüm bekleyen genel sorunlarıyla karşı karşıya getirecektir.

Turizm sosyal çevresini, “turizm ürünü üretimiyle ki bunları; konaklama, yeme-içme, hediyeelik eşya, ulaşım, rehberlik hizmeti, tanıtım... vb.” (Olalı,1990) ile sınırlandırsak bile, etkileşimi itibariyle oldukça geniş bir alana hitap ettiğini tespit ediyoruz. Neredeyse yöredeki herkes, bu olayın içinde ve bu iş için görevli-sorumlu durumdadır diyebiliriz.

Şimdi, çizilen bu çerçeveyi yüzeysel olarak çözümleyip; sonrasında da Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyalari Anma Haftalarını incelemeye çalışalım.

İlk gözlemimiz; Kastamonu ilinin doğal ve kültürel çevresindeki güçlü donanımın, maalesef, turizm sosyal çevresinde olmayışı şeklindedir.

Hâlihazırda, Kastamonu İline yönelmiş turizm talebi, günü birlik iç turizm özellikli olup azımsanmayacak ölçüdedir. Bu talebin hemen hemen tümünün ziyaret güzergâhlarını Şeyh Şaban-ı Veli külliyesi oluşturmaktadır.

4-) KASTAMONU’NUN KÜLTÜREL TURİZM ÇEVRESİNDE HZ. PİR. ŞEYH ŞABAN-I VELİ VE ANMA HAFTALARI

Günümüzde, Kastamonu’nun kültürel turizm çevresinde yer alan ve mütevazî türbesinde ebedi istirahatgahında bulunan Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Veli, kendisini tanıyan ve bilenlerin devamlı ziyaretleriyle hiçbir gün boş kalmazken, dün olduğu gibi bugün de manevi elini tüm insanlığa büyük bir hoşgörü ve sevgiyle uzatmaya devam etmektedir.

Özellikle,01–04 Mayıs 1992 yılında, ilki gerçekleştirilen Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyalari Anma haftasından sonra külliyeğe daha bir ihtimam gösterilmiş ve daha çok ziyaretçi akınına uğramıştır.

Bu anma haftası, ilimiz insanınca çok tasvip görmüş; yaşlıları, gençleri, kadınları ve çocuklarıyla Kastamonu halkı hafta etkinlikleri içersinde yer almış, tabandan gelen ve halkın büyük bir kısmının iştirak ettiği bir hareket olmuştur (Kastamonu’nun Sesi Dergisi,1993)

Bu hafta, yaşlıların deyimiyle, Milli Mücadeleden sonra, Kastamonu halkını ayağa kaldıran önemli bir olay olmuştur.

Anma haftasının sosyal kimliği; resmi açılışa ek olarak, şehir içi türbe ziyaretleri, resim-ebri-hat sanatları üzerine oluşturulan sergilerin açılması, şehir dışı ziyaretgâhlara gidilmesi, Türk sanat ve tasavvuf musikisi dinlenmesi, ilçelerde özel programlar, piknik türü geziler, ikramlar, bilimsel toplantılar, güzide sanatçılarla Kastamonu halkının buluşturulması şeklindedir.

Anma haftasının kültür kimliğinde ise şunları görmekteyiz: Büyüklerimizin ifadesiyle, insanlığa merhametin harman olduğu yer, Kastamonu. Bu yörenin köyünden kentine her köşesinden bir uhrevi hava yükselir. Bu memleketin taşı da, toprağı da, insanı da mübarektir.(Özdağ, 2003)

Halkına ve Hak’a hizmeti şiar edinmiş yücelerin, gelecek kuşaklara tanıtılması, bu büyük zatların bilinmesi, milletimizin bekası için elzemdir düşüncesiyle, nesillerin bağını perçinlemek, onların insanlık anlayışını, hayat

felsefelerinde yer alan imanlı, ihlâslı, safalı ve şıfalı çizgilerini cemiyetimizle tanıştırmak için bu ve bunun gibi anma haftalarının ihdas edildiği gözlenmektedir.

Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyalari Anma Haftasının doğuş öyküsüne geçmeden, dünyada ve ülkemizde benzer etkinliklerin neler olduğuna bir göz atmayı deneyelim.

5-) DÜNYADA VE TÜRKİYE DE BENZER ETKİNLİKLER

Dini yerlerin ve kutsal değerlerin ziyareti, tarihin çok eski devirlerinden beri süregelen bir uygulamadır. Dini muhtevalı törenler, toplantılar ise dünyanın hemen hemen her ülkesinde gerçekleştirilmektedir. Bu etkinlikler, ülke genelinde olduğu gibi yöre bazında da yapılmaktadır.

Bu etkinliklerin ana amacı; kültür kimliğini oluşturan öğelerin gelecek kuşaklarca tanınmasını ve bilinmesini sağlamak, günümüz insanını da rehabilite etmektir.

Dini kimliği ayakta tutmak ve geliştirmek gayesiyle, Katolik kilisesince organize edilen; Noel, paskalya, yortu... Vb adlar verilmiş olan 52 etkinlik; Ortodoks Patrikhanesi himayesinde 23 etkinlik, Protestan kilisesi organizesinde 18 etkinlik göze çarpmaktadır. Ayrıca, güney doğu İspanya’da eğlenceli olanlarına fiesta, törensel boyutlu olanlarına fallas adı verilen 39 etkinlik bulunmaktadır.

Musevilerde de dini özellik taşıyan 32 etkinlik görülmektedir.(Coirault,1994)

Türkiye’ye gelince; bir yandan, Hristiyanlar ve Museviler için kutsal yerlere sahip olduğundan dış inanç turizmine hitap ediyor, öte yandan da Türkiye’nin hemen her yöresinde inanç amaçlı etkinliklerle karşılaşılıyor. (İpek Yolu,1994)

Türkiye genelinde il il etkinlikler incelendiğinde, genelde yöreye özgü önemli şahsiyetlere yönelik anma ve kutlama programlarının yapıldığına rastlanmaktadır. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

“1-Afyon - Hamza Şeyh Dede’yi Anma Hıdırellez Kültür Bayramı-Mayıs 1.Hafta

2-Aksaray- Cemaleddin-i Aksaray’ı Anma Günü- Eylül 2.Hafta

3-Ankara- Hacı Bayram-ı Veli Kültür ve Sanat Etkinlikleri- Nisan 1.Hafta

4-Ankara/ Nallıhan Tapduk Emre’yi Anma Törenleri – Ağustos 4.Hafta

5-Bolu- Tokad-i Hayrettin Hz. Anma Günü – 16 Temmuz

6-Çankırı- Hacı Murad-ı Veli’yi Anma Günü ve Kiraz Şenlikleri 16–18 Haziran

7- Çorum / Osmancık -Koyun Baba Kültür ve Pirinç Panayırı-Ekim 4.Hafta

8- Erzurum/Pasinler-İbrahim Hakkı Hz. Anma Törenleri 23–30 Ağustos

9- Eskişehir- Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası – 6–10 Mayıs

- 10-İçel/ Tarsus - Eshab-ı Kehf Hıdrellez Etkinlikleri 6-7 Mayıs
- 11- Kayseri- Seyyid Burhaneddin Anma Günü -27 Kasım
- 12-Konya – Mevlana'yı Anma Törenleri – 10-17 Aralık
- 13-Nevşehir- Hacı Bektaş-ı Velî'yi Anma Törenleri- 16-18 Ağustos
- 14-Siirt/Baykan Veysel Karani Hz. Anma Törenleri – 4 Haziran
- 15-Sivas/Yıldızeli- Pir Sultan Abdal Şenlikleri – 1-3 Temmuz” (Yerel Etkinlikler,2000)

Bu ve benzeri etkinlikler, zaman içerisinde giderek artan ziyaretçi kitlesiyle, iç turizmde de, inanç turizminin harekete geçmesini sağlamışlardır.

Kastamonu ise, derin tarihi geçmişi ve önemli âlim ve arifleriyle bu kervana katılmayı çoktan hak etmişti.

Yöreyi tanıyanların ifadesiyle, Kastamonu; Evliya, Enbiya ve Şüheda diyarıydı. Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Velî, bu yörenin manevi zirhıydı. Ama bunun tescil edilmesi gerekiyordu. Bu düşünce ancak 1992 yılında hayat buldu. Anma Haftası başladı. Haftanın yankıları uzun süre devam etti.

Basın, bu haftayı, yatır turizmi olarak manşetlerine taşıdı. Yöre halkı ise, Kastamonu'nun manevi kalkınma atılımı olarak değerlendirdi.(Kastamonu'nun Sesi, Nisan-1993, s:4)

Şimdi de, bu oldukça anlamlı haftanın doğuş öyküsünden ve arka planından bahsetmeye çalışalım.

6-) ŞEYH ŞABAN-I VELÎ VE KASTAMONU EVLİYALARINI ANMA HAFTASI VE BU ETKİNLİĞİN DOĞUŞ ÖYKÜSÜ

Özellikle,2000'li yıllardan itibaren, Kastamonu ilinde yöreye özgü birçok etkinlik organize edilmektedir. Bu etkinliklerin içerisinde hiç şüphe yok ki en önemlisi, Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Velî ve Kastamonu Evliyaları Anma Haftasıdır.

Bu Anma haftası; ilk kez,1-4 Mayıs 1992'de üç gönüllü kuruluş ile bir meslek odasının ortaklaşa gayretiyle düzenlenmiş, o dönemin İl Turizm Müdürlüğü de bu faaliyetin sekretaryasını yürütmüştür.

Bu kuruluşlar; Turizm Tanıtma Geliştirme ve Kalkındırma Derneği,(şu an, maalesef, İlgisizlik sonucu fes edilerek kapatılmış durumdadır),Şeyh Şaban-ı Velî Derneği(Bugün Kültür Vakfına dönüştürülmüştür.),Türk Basın Birliği ile Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odasıdır.(Avcı, E. 2004)

Öte yandan, Rahmetli Valimiz Kamil Demircioğlu' da, bu ilk kez gerçekleştirilen faaliyetin himayeleri altında olduğunu belirterek büyük bir kadirşinaslık örneği vermiştir.

Günümüzde, kimilerinin inanç turizmi olarak, kimilerinin de Kastamonu ilinin kalkınma atağının manevi başlangıcı olarak tanımladığı bu Anma haftası, geleneksel hale gelmiş ve bu yıl itibariyle 21(Yirmi bir)inci yılına ulaşmıştır.

Şimdi, “Hz.Pir Şeyh Şaban-ı Velî ve Kastamonu Evliyaları Anma Haftası” nasıl ve nereden doğdu? Bunu anlatmayı deneyelim.

Önce bu öykünün ana kahramanlarını sıralayalım hatırlayabildiklerimiz kadarıyla. Bugün aramızda olmayanlar ama gönlümüzde yaşattıklarımızı ön sıralara almaya çalışalım isimleriyle ve o günkü unvanlarıyla:

Kıymetli Valimiz merhum Sn. Kamil Demircioğlu, T.B.B Başkanı merhum Murat Köseoğlu, büyük hayırsever merhum Hacı Hasip Yılanlıoğlu, muhterem büyüğümüz merhum Hacı Mevlut Yücel, Sn Hüseyin Üster ile yol dostları tabirini kullanacağım iki önemli isim: KATSO Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Sedat İşeri, Şeyh Şaban-ı Veli Cami ve Türbesi Koruma ve Yaşatma Derneği Başkan Yardımcısı Süleyman Yücel. İşte bu isimler bugün artık gelenek haline gelmiş bu ulvi etkinliğin ilk mimarları ve mühendisleridir. Bu vesileyle ölenlerimize rahmet diliyor, yaşayanları da şükranla yâd ediyoruz.

Gelelim, etkinliğimizin doğuşuna. Lisansüstü hocalarımdan birinin; Turizm pazarlamasında yeni bir yöre ortaya sunmak için, tarihten, dünden bir olay yakalayıp onu, ikram ve reklamla pazarlayınız, sözü, İl Turizm Müdürlüğü görevine gelir gelmez benim ilk rehberim oldu. Bu düşünceden hareketle, hedeflerimi oluşturmuş, eylem planlarımı hazırlamıştım:

*Kastamonu, turizmde yeni bir yöre olmalıydı.

*Kastamonu'nun kültür turizm vitrinini Milli Mücadele kahramanlıklarının yanı sıra “ Evliya, enbiya ve Şüheda Diyarı” ifadesi oluşturmalıydı.

Bunun için ise;

Hız. Pir Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyaları Anma Haftası başlatılmalıydı. Bu haftanın başlatılması üç açıdan çok önemliydi:

- Kastamonu ve çevresinin doğal, kültürel ve sosyal güzellikleri yurt İçi ve yurt dışında tanınmalı, yöreye daha fazla ziyaretçi ve yatırımcının getirilmesi sağlanmalı ve turizm yöresi olmak suretiyle de devlet kaynaklarının yöreye yönlendirilmesinin etkinleştirilmesi gerçekleştirilmeliydi.

- İlimiz bünyesinde ki erenlerin, evliyaların, alimlerin, şehitlerin gelecek kuşaklarca tanınması, bilinmesi ve onlara olan saygı ve muhabbetin sürekliliğinin sağlanması, nesillerin yöresiyle, ülkesiyle gurur duyması ,kimlikli dünyanın kimlikli kalması için son derece gerekliydi..

- İl dışında yaşayan Kastamonu insanı, doğup büyüdüğü bu yerleri hiç ama hiç unutmuyor, her haber ortamında yöresiyle ilgili güzel haberlerle gurur duyuyor ve kötü haberle de kahroluyordu. Öyle bir etkinlik düzenlenmeliydi ki, İlimiz insanı kendisiyle gurur duyarken etrafındakileri de, Kastamonu için potansiyel turist edebilmeliydi. Bu sayede yörenin ekonomik kültürel ve sosyal gelişmesi sağlanabilecekti.

İşte bu temel düşüncelerden hareketle; Kimlerle, niçin, nasıl, nerede, ne zaman çalışmamız gerektiğine ilişkin yazılı tasarımı hazırlayıp; bunu, önce; Sn. S.İşeri ile

S. Yücel'e ardından da merhum ağabeyimiz Sn. M. Köseoğlu aracılığıyla da Sn. Valimiz Kamil Demircioğlu'na ilettik. Oldukça olumlu karşılanan projemiz, Sayın Valimizin himayelerinde hızla hayata geçti. Hazırlık komiteleri, icraat komiteleri ve daha pek çok komiteler oluşturuldu. Aylar öncesinden hummalı faaliyetler yürütüldü. Kutsal yerler temizlendi. Köy yolları kumlandı. İlimiz, misafirlerimizi karşılamak için hazırlandı. Tüm Kastamonu'yu kucaklayan bu anlamlı haftaya, herkes emek verdi, gönül verdi ve güç verdi. Dönemin Belediye Başkanı merhum Sn. Faruk Nuhoglu bütün belediye otobüslerini türbe gezileri için seferber etti. Kamu kurumlarının araç-gereçleri de bu hafta boyunca etkinliklerde görevlendirildi.

Taşköprü, Hanönü ve İhsangazi İlçelerimiz de bu etkinliklerde yerini aldı. Sonuçta; bir İl'in bütün yaşayanları bir amaç uğrunda bir araya geldi ve müşterek tavır sergiledi.

Özetle; işte bu satırlar, Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Velî ve Kastamonu Evliyalarını Anma Haftasının başlama öyküsüdür.

Bu öykünün bir başka arka planını da aktarmadan geçemeyeceğim:

Sayın Valimizin şu sözleri hala kulağımda çınlamaktadır:

“– Sayın Müdür, bu Anma Haftası oldukça hassas dengeler üzerinde ilerlemesi gereken bir faaliyetler bütünüdür içeriyor. Bir yandan bu yüce zatlar korunup kollanacak, istismar edilmeyecek, ettirilmeyecek; öte yandan da yöre tanıtımı gerçekleşecek, bu işi başarmamız lazım.”

Evet... Bu devlet adamlığı ufkı, şahsıma çok büyük güven vermiş, etkinliklerin içinde olduğum sürece bu hassas çizgi hep hatırımda kalmıştır.

İlk Anma haftası etkinlikleri, bütçesiz başlamış borçsuz bitirilmiştir. Bu etkinliklerde; Prof. Dr. İ. Ağah ÇUBUKCU ve Prof. Dr. Günay TÜMER gibi mümtaz bilim adamlarımız gönül sohbetleri yapmış, türbelerimiz ve camilerimiz ziyaret edilmiş, tiyatro ve sergiler tertip edilmiş, Türk sanat müziğimizin değerli şahsiyeti Ahmet ÖZHAN 25 arkadaşıyla Kastamonu'ya gelerek Türk Tasavvuf Musikisi konseri vermiştir. Hafta boyunca çeşitli etkinliklere sahne olan Kastamonu, çevre illerden gelen pek çok misafiri ağırlamış ve binlerce tebrik telgrafına muhatap olmuştur. (Kastamonu'nun Sesi, Nisan-1993)

Diğer anma haftalarında ise; organizasyon, Şeyh Şaban-ı Velî Kültür Vakfı kuruncaya kadar Kastamonu Kalkınma Vakfı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Kültür Vakfı kurulduktan sonra ise, Valiliğin oluşturduğu tertip komitesi ile Vakıf, işbirliği içersinde haftanın çalışmalarını yapmışlardır.

7-) ŞEYH ŞABAN-I VELİ KÜLLİYESİNE GÖSTERİLEN İHTİMAM VE ANI DEFTERİ:

Şeyh Şaban-ı Velî Hazretlerinin külliyesine ve Anma Haftalarına ilgi, devlet makamları açısından da önemsenmiştir.

Bunu; hemen hemen her anma haftası programına, Bakan seviyesinde hükümet temsilcilerinin iştirak etmiş olmasından ve de 1994 yılından itibaren Kültür Vakfınca başlatılan Anı defteri uygulamasından tespit ediyoruz.

Şeyh Şaban-ı Veli Müzesi Anı defteri incelendiğinde; ilk hatıratın 28.05.1994 tarihli KKTC'nin Cumhurbaşkanı sıfatıyla Sn. Rauf Denktaş'a ait olduğu ve bu kıymetli büyüğümüzün yazılarıyla başladığı görülmektedir.

14.07.2000 tarihine kadar 75 ziyaretçinin Anı defterine duygu ve düşüncelerini yazdıkları görülmüş olup bunlardan bazıları aşağıya çıkarılmıştır: (Anı Defteri,1994)

- 1- Rauf Denktaş- KKTC Cumhurbaşkanı
- 2- Başbuğ Alparslan Türkeş- MHP Genel Başkanı
- 3- Nurhan Tekinel- Devlet Bakanı
- 4- Ercan Karakaş- Kültür Bakanı
- 5- Şevket Ramazan- Kırım Milletvekili
- 6- Dr. Ağah Oktay Güner-Kültür Bakanı
- 7- M. Ziyattin Tokar –Çevre Bakanı
- 8- İsmail Kahraman – Kültür Bakanı
- 9- Cihangir Muhammed – Özbekistan E.Milletvekili
- 10- Dr. Devlet Bahçeli- Başbakan Yardımcısı
- 11- Metin Gürdere – Devlet Bakanı
- 12- Ahmet Demircan- Devlet Bakanı
- 13- Prof. Dr. İhsan Doğramacı- YÖK Başkanı
- 14- Mehmet Dumlu Hoca
- 15- Mehmet Nuri Yılmaz- Diyanet İşleri Başkanı
- 16- Recep Tayyip Erdoğan – İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanı
- 17- Hüsamettin Kavi- İş Adamı
- 18- Dr. O. Kadri Keskin – Başbakanlık Müsteşarı
- 19- Erdal İnönü- SHP Genel Başkanı
- 20- Prof. Dr. Nurettin Sözen
- 21- Ahmet Kabaklı- Yazar

Görüldüğü üzere; Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyalari Anma Haftası, mahalli imkânlarla, Kastamonu insanının, inanç turizmine start veriş i olup alternatif turizm anlayışının, yöresi için, hayata geçiriliş çabasıdır.

Bu çaba, Kastamonu'ya neler kazandırmıştır? Her şeyden önce, Kastamonu'nun imajında ve tanınmasında önemli mesafeler kat ettirmiş; yıllardır, Ilgaz Dağlarının ardında sessiz sedasız duran İlimiz, giderek, bir ilgi odağı haline gelmeye başlamıştır.

ÖNERİLER

Bu yıl, 21. Anma etkinlikleri gerçekleşen Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyalari Haftasının daha etkin, daha katılımlı hale

getirilebilmesi için bazı hususların dikkate alınması önem arz etmektedir. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

1- Anma Haftası ile ilgili yirmi bir yıllık doküman arşivlenmeli, sonra ki yıllarda da bu çalışma sistemli bir biçimde devam ettirilmelidir.

2- Anma Haftasının Planlama ve Organizasyon Komitesi, çalışmalarına bir yıl öncesinden başlamalı ve düzenli toplantılarla anma haftası hazırlanmalıdır.

3- Anma Haftası için tanıtıcı yayınlara ağırlık verilmeli; kitap, bülten, broşür ve hediyecek el ve ev sanatları eşyaları hazırlatılarak satışa sunulmalıdır.

4- Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyalari ile ilgili nitelikli, belgesel ve konulu filmler yaptırılmalı, roman ve tiyatro eserleri yazdırılmalıdır.

5- Halvetilik, Postnişinler ve diğer dini ve ilmi konularda ki eski eser ve el yazması kaynaklar toplanarak günümüz Türkçesine çevrilmelidir.

6- Anma Toplantıları uluslararası boyuta ulaşmalı, değişik yabancı dillerde bilgi ve tanıtım materyalleri üretilmelidir.

7- Şeyh Şaban-ı Veli Kültür Vakfı, kamu kurum ve kuruluşlarınca bilgi, belge ve ekonomik açıdan desteklenmelidir.

8- Anma haftasına gelen ziyaretçilerin konaklama ihtiyaçları, klasik Kastamonu evlerinde ev pansiyonculuğu yoluyla karşılanmaya çalışılmalıdır.

Sonuç olarak;

Hiz. Pir. Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyalari Anma Haftası, Kastamonu İl'inin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik kalkınmasında bir dönüm noktası olmuştur. Bu haftanın önemini iyi kavrayıp, gelecek kuşaklara aktarmak, bizler için mühim bir misyondur.

Bu vazifeyi, bize verilen sınırlı süre içerisinde ve de hazırlamış olduğumuz geniş ve detaylı makaleyle, bir nebze olsun gerçekleştirdiğimize inanıyor, tüm katılımcılara saygılar sunuyoruz.

KAYNAKLAR

Abdulkadiroğlu, A (1991) Halvetilik'in Şa'baniyye Kolu Şeyh Şa'ban-ı Veli ve Külliyesi, Kastamonu Şeyh Şa'ban-ı Veli Derneği Yayınları:3,Kastamonu, s:40

Avcı, M (1993) Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyalari Anma Haftası'nın Kastamonu Turizmi Açısından Değerlendirilmesi, Kastamonu'nun Sesi Dergisi, Yıl:1, Sayı:5, Mayıs, Kastamonu, s:10-12

Avcı, M (1990) Kastamonu'nun Turizm Potansiyeli, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s:23

Avcı, E (2004) Mana Mimarlarımızdan Hiz. Pir. Şeyh Şaban-ı Veli, Kastamonu'dan Yeni Çizgi, Yıl:1, Sayı:1, Bahar-2004, Kastamonu, s:39-41

----- (1993), Kastamonu'nun Sesi Dergisi, Yıl:1, Sayı:4, Nisan, Kastamonu, s: 4

- Ayverdi,S (1976) Abide Şahsiyetler,Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri:11,İstanbul,s:28
- Coirault,M (1994) Les Fetes Judaisme,Christianisme,İslam, Editions du Cerf, s: 44-59
- İlkin,A ve Dinçer,M.Z (1991) Turizm Türk Ekonomisindeki yeri ve Önemi,TOBB Ankara,s: 61-67
- (1994) İnanç Turizmi,İpek Yolu Sayı:7, T.C Turizm Bakanlığı Yayını,Ankara, s:4-8
- (1992) Evliyalr Ansiklopedisi (Hacı Bayram-ı Veli maddesi), 6.Cilt, Türkiye Gazetesi, İstanbul, s:323-333
- (1992) Evliyalr Ansiklopedisi (Ahi Evran maddesi),2.Cilt,Türkiye Gazetesi,İstanbul,s:87-91
- Kahraman,N ve Türkay O (2006) Turizm ve Çevre,2.Baskı,Detay Anatolia Akademik Yayıncılık, Ankara,s:35-40
- Olalı, H (1990) Turizm Politikası ve Planlaması, İşletme Fakültesi yayını, İstanbul, s:139-174
- Önder, M (1998) Anadolu'yu Aydınlatanlar, T.C Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü, Vakıf Kültür Serisi:1, Ankara, s:130
- Özdağ, M (2003) Feyizler Sultanı Mehmet Feyzi Efendi, Azim Ofset Matbaacılık, Kastamonu, s:114-115
- (1994) Şeyh Şaban-ı Veli Müzesi Anı Defteri, Kastamonu
- Türker, N ve Çetinkaya, A (2009) Batı Karadeniz Bölümü Eko turizm Potansiyeli, (TÜBİTAK Projesi) , Detay Yayıncılık, Ankara, s: 356-361
- (2011) TR82 Düzey 2 Bölgesi, (Kastamonu, Çankırı, Sinop İlleri)
- 2011-2013 Bölge Planı, KUZKA (Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı),Mayıs-2011,s:90-101
- Yazar, L. N. (1985) Halvetiliğin Şa'baniyye Kolu Menakıb-ı Şa'ban-ı Veli ve Türbename,Mas Matbaacılık,Ankara,s:11
- (2000) Yerel Etkinlikler 2000,T.C Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü, Ankara, s: 123-151